

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1896.

Andra Kammaren.

N:o 5.

Onsdagen den 5 februari.

Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

Borgmästaren C. Wellander, som den $\frac{31}{1}$ 1896 insjuknade i influenza, är ännu ej fullt feberfri och hans krafter äro nedsatta, hvarför han under de närmaste dagarne bör hålla sig inne. Ofvanstående intygas härmed på heder och samvete.

D. 3 febr. 1896.

Ivar Brandberg.
Leg. läkare.

§ 2.

Efter föredragning af herr *John Olssons* från Stockholm m. fl. motion, n:o 210, beslöt kammaren öfverlemna densamma till behandling af kammarens tillfälliga utskott n:o 2.

§ 3.

Till afgörande företogs härefter statsutskottets memorial n:o 12, med anledning af remiss från Första Kammaren af en utaf herr *Rudebeck* väckt motion. Ang. remiss af en motion.

Till statsutskottet hade från Riksdagens Första Kammare blifvit remitterad en derstädes af herr *Rudebeck* väckt motion, n:o 20, deri föreslagits, att Riksdagen måtte besluta en skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes låta uppsätta och för Riksdagen framlägga förslag till inrättande af allmänna uppfostringsanstalter för minderåriga brottslingar, men hemstälde utskottet i föreliggande utlåtande, att berörda motion måtte till Första Kammaren återlemnas.

Efter uppläsande af denna hemställan yttrade:

Herr talmannen: Vid öfverläggningen inom talmanskonferensen rörande denna fråga har den meningen gjort sig gällande,

Andra Kammarens Prot. 1896. N:o 5.

Ang. remiss af
en motion.

att motionen rätteligen tillhör statsutskottet. I enlighet med denna uppfattning får jag hemställa, att kammaren ville lägga memorialet till handlingarne med förklarande, att motionen tillhör statsutskottets behandling.

Herr Hedin anförde: Herr talman! Jag kan icke underlåta att göra den erinran, att motionens innehåll alldeles icke är utaf natur att omedelbart på något sätt engagera statsverket eller stå i annat än det aflägsna samband med statsverksfrågan, att, derest Riksdagen och Kongl. Maj:t en gång skulle komma att besluta sådana anordningar, som motionären ifrågasätter, det då också efteråt blir fråga om penningutgifter för ändamålet. Principen i motionen, det hufvudsakliga deri, det är upprättandet af särskilda anstalter för minderåriga förbrytare, det gäller således en förändring af strafflagen och fångvårdslagstiftningen.

Denna fråga är för öfrigt icke ny. En alldeles enahanda fråga väcktes genom motion i Andra Kammaren år 1873 och föranledde då en skrivelse till Kongl. Maj:t, som i sin ordning remitterade den till fångvårdsstyrelsen, på hvars utlåtande Kongl. Maj:t sedermera fick vänta i tretton år. — Frågan, såsom angående ändringar i strafflagen och i fångvårdslagstiftningen, remitterades helt naturligt till lagutskottet, utan att, så vidt jag kan erinra mig, det på den tiden föll någon enda ledamot af Riksdagen in, att den hörde till något annat utskotts behandling.

Jag skall inskränka mig till att göra denna erinran. —

Herr Jonsson i Hof: Jag får bekänna, att jag icke delar den senaste talarens mening i denna fråga. Så vidt jag kan förstå, förutsätter motionen icke någon ändring i strafflagen, ty strafflagen hänvisar redan till sådana förhållanden, som här afses, och det kommer endast an på att anstalter finnas för att dit förpassa vanartiga ynglingar. — Motionen går ut på en utredning och framläggande af förslag till anordnande af sådana anstalter, och den sffären är väl ovilkorligen af natur att närmast höra till statsutskottets pröfning. Då en gång ett förslag från Kongl. Maj:t inkommer, måste detta förslag blifva af den art, att det kommer att tillhöra statsutskottet att bedöma lämpligheten af anstalternas inrättande och sättet för deras anordnande. Då så är och då denna kammare alltid har hållit på, att det icke är *formen* på en motion — huruvida den går ut på en skrivelse till Kongl. Maj:t eller ett direkt beslut — utan sjelfva arten af frågan, som bör vara afgörande för den första behandlingen af densamma, torde det från Andra Kammarens synpunkt vara högst egendomligt, om kammaren här skulle följa utskottets antydning och frångå den mening, den alltid har förfäktat och som på senaste åren äfven börjat tillämpas i Första Kammaren. Enligt min uppfattning är det statsutskottet, som rätteligen bör hand-

lägga denna fråga, och jag instämmer därför i det förslag, som Ang. remiss af en motion. herr talmannen framlagt.

Herr Hedin: Kammarens ledamöter hafva utan tvifvel hört, att jag icke slutade mitt anförande med något yrkande. Äfvenledes måtte kammarens ledamöter mycket väl veta, att jag icke i någon ringaste mån haft minsta antydan om, att detta ärende skulle höra till ett tillfälligt utskotts behandling, då jag tvärt om pläderade för, att ärendet vore af natur att höra till lagutskottet.

Således är den föregående talarens mot mig rigtade polemik i detta afseende i saknad af all grund.

Att en motion, som i samma ämne förut väckts i denna kammare, remitterats till tillfälligt utskott, derom har jag först i detta ögonblick fått kännedom, då det icke står till att följa med uppläsningen af motionsklämmarne eller höra, hvart hvarje motion remitterats.

Att den nu väckta motionen eller båda dessa motioner endast skulle afse *verkställighet* af någonting, som förutsattes, när nya strafflagen skrefs, nemligen tillgång på anstalter för mottagande af minderåriga förbrytare, dertill ge ordalagen i herr Rudebecks motion icke någon anledning.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad och efter af herr talmannen i sådant afseende å nyo gifven proposition, beslöt kammaren lägga memorialet till handlingarne, med förklarande, att ifrågavarande motion vore af beskaffenhet att tillhöra statsutskottets behandling.

§ 4.

Föredrogs vidare statsutskottets memorial n:o 11, med anledning af remiss från Andra Kammaren af en utaf herr J. Mankell väckt motion. Ang. remiss af en motion.

Till statsutskottet hade från Riksdagens Andra Kammare blifvit remitterad en derstädes af herr J. Mankell väckt motion (n:o 78), deri föreslagits, att Riksdagen måtte besluta en skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan, att Kongl. Maj:t måtte snarast möjligt framlägga förslag till afskaffande af den personliga afgiften till presterskapets aflöning, på sätt kunde finnas lämpligt efter föregående utredning af dess förhållande till öfriga personliga skatter.

Då denna motion innefattade ett ämne, som enligt utskottets åsigt icke tillhörde dess behandling, hemstälde utskottet, med stöd af § 7 i de för Riksdagen gällande reglementariska föreskrifter, att motionen måtte till Andra Kammaren återlemnas.

Herr talmanuen yttrade: Vid öfverläggningen angående denna fråga inom talmanskonferensen gjorde sig den meningen

gällande, att, då de personliga afgifter, som i motionen önskas afskaffade, senast blifvit bestämda genom kongl. förordningen angående ordnande af presterskapets inkomster, motionen rätteligen borde af lagutskottet behandlas.

I enlighet härmed får jag hemställa, att kammaren, med godkännande af statsutskottets memorial, ville hänvisa herr Mankells motion till behandling af lagutskottet.

Vidare anförde:

Herr Hedin: Jag skall ej heller nu göra något yrkande, men tillåter mig hemställa till kammarens öfvervägande, hvad kammaren skall svara, derest från lagutskottet kommer ett memorial, som säger:

»Enär emellertid denna motion icke innefattar förslag till stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande af civil-, kriminal-, kommunal- och kyrkolag, och densamma sålunda faller utom omfånget för lagutskottets i 53 § regeringsformen och 42 § riksdagsordningen utstakade verksamhet, föranlättes utskottet att till kammaren återlemna ifrågavarande motion, hvilket utskottet för Riksdagen anmäler.»

I fall från lagutskottet kommer en sådan anmälan, med anledning af öfverlemnandet dit af ifrågavarande motion, en anmälan enligt min tanke absolut sans replique, hvad skall kammaren då säga?

Herr Ljungman: Jag för min del tror, att man icke behöfver befara ett sådant utlåtande ifrån lagutskottet, då det synes mig alldeles uppenbart, att presterna kunna uppfattas såsom kommunala tjänstemän, och således författningen i fråga kan räknas under rubriken »*kommunallag*».

Härmed var öfverläggningen i detta ämne slutad. Efter det herr talmannen förnyat sin förut framställda proposition, beslöt kammaren att, med godkännande af utskottets åtgärd att till kammaren återlemna ifrågavarande motion, hänvisa densamma till behandling af lagutskottet.

§ 5.

Slutligen föredrogs lagutskottets memorial n:o 2, i anledning af Andra Kammarens remiss af en utaf herr Fjällbäck väckt motion angående ändrade bestämmelser rörande statens förvaltningsbidrag till inregistrerade sjukkassor.

Andra Kammaren hade till lagutskottet hänvisat en af herr Fjällbäck väckt motion, n:o 150, hvori föreslagits, att Riksdagen ville antaga följande förändrade bestämmelser angående statens förvaltningsbidrag till inregistrerade sjukkassor:

»Bidraget utgår med 2 kronor för hvarje medlem till och med 50, med 1 krona för hvarje medlem derutöfver till och med 250, med 50 öre för hvarje medlem derutöfver till och med 500 samt 25 öre för hvarje medlem derutöfver.»

Enär emellertid denna motion icke innefattade förslag till stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande af civil-, kriminal-, kommunal- och kyrkolag, och densamma sålunda fölle utom omfånget för lagutskottets i 53 § regeringsformen och 42 § riksdagsordningen utstakade verksamhet, föranleddes utskottet att till kammaren återlemna ifrågavarande motion, hvilket utskottet för Riksdagen anmälde.

Herr talmannen yttrade i fråga härom: Då lagutskottets i memorialet uttalade mening torde vara befogad, får jag hemställa, om kammaren ville besluta att, med godkännande af lagutskottets memorial, öfverlemna herr Fjällbäcks motion till behandling af statsutskottet.

Med bifall till den af herr talmannen sålunda framställda proposition beslöt kammaren att, med godkännande af utskottets åtgärd att till kammaren återlemna ifrågavarande motion, hänvisa densamma till statsutskottet.

§ 6.

Herr *E. Olsson* i Kyrkebol aflemnade en motion, n:o 211, med förslag till ändring i §§ 1 och 5 af tryckfrihetsförordningen, hvilken motion bordlades.

§ 7.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:
herr *A. Hansson* i Solberga under 7 dagar fr. o. m. den 7 dennes och herr *J. H. E. Dieden* under 10 dagar fr. o. m. den 7 dennes.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

§ 9.

Under åberopande af i sådant afseende mellan herrar talmän träffad öfverenskommelse, hemstälde herr talmannen, det kammaren ville besluta att nästkommande onsdag, den 12 dennes, företaga val af de tjugufyra valmän, hvilka, jemte ett lika antal från Första Kammaren, hade att välja Riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare, äfvensom sex suppleanter för nämnde valmän.

Denna herr talmannens hemställan bifölls af kammaren.

§ 10.

Till bordläggning anmäldes lagutskottets utlåtanden:
 n:o 3, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag
 till lag om upphäfvande af föreskrifterna angående borgareed; och
 n:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ändrade bestämmelser rörande sammanläggning af straff.
 Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 2,57 e. m.

In fidem
E. Nathorst Böös.

Lördagen den 8 februari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 30 nästförflutne januari.

§ 2.

Herr statsrådet m. m. *G. F. Gilljam* aflemnade Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen:

angående godkännande af uppgjortt förslag i fråga om uppförande vid Kristinehamns hospital för Vermlands läns räkning af en vårdanstalt för sinnessjuka; och
 med förslag till förordning angående blindundervisningen.

De sålunda aflemnade kongl. propositionerna begärdes på bordet och bordlades till nästa sammanträde.

§ 3.

Jemlikt förut fattadt beslut förtogos nu val af dels sex revisorer för deltagande uti innevarande års granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning och dels tre suppleanter för dessa revisorer; och blefvo dervid utsedde till

revisorer:

herr <i>K. A. Kihlberg</i>	med 194 röster
» <i>N. Nilsson</i> i Skärhus	» 192 »
» <i>S. O. Nylander</i>	» 188 »

herr	<i>P. G. Näslund</i>	.....	med 151 röster
»	<i>F. O. Larsson</i>	i Mörtlösa	» 148 »
och »	<i>O. V. Vahlin</i>	.....	» 146 » .

Närmast i röstetal kom herr *C. W. Collander* med 60 röster;

till *suppleanter*:

herr	<i>J. A. Sjö</i>	.....	med 141 röster
»	<i>C. A. Andersson</i>	från Malmö	» 141 »
och »	<i>A. Göransson</i>	.....	» 139 » .

Närmast i röstetal kom herr *A. Henricson* med 15 röster.

Ordningen mellan de tvenne suppleanter, hvilka erhållit lika antal röster, blef, sådan den finnes här ofvan angifven, bestämd genom lottning.

§ 4.

Upplästes följande till kammaren ankomna protokoll:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för kongl. justitiedepartementet den 7 februari 1896.

Hemmansegaren f. nämndemannen Carl Petter Gustafsson i Stålberga hade aflemnat fullmägt, utvisande att han vid riksdagsmannaval, som den 22 sistlidne januari hållits i vestra valdistriktet af Södra Möre härads domsaga, blifvit utsedd till ledamot af Riksdagens Andra Kammare för tiden till den 1 januari 1897. Och sedan berörda fullmägt funnits vara i föreskrifven form utfärdad samt vidare granskats af vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, utan att desse mot fullmagten framställt någon anmärkning, beslöts, att protokoll öfver hvad sålunda förekommit skulle meddelas Andra Kammaren, hvarjemte fullmagten skulle till kammaren öfverlemnas för att hållas Gustafsson till handa.

In fidem

Albert Petersson.

Jemte det protokollet skulle läggas till handlingarne, beslöt kammaren för sin del godkänna herr Gustafssons behörighet att taga plats bland kammarens ledamöter; och skulle den aflemnade fullmagten genom kammarens kanslis försorg till herr Gustafsson återställas.

I sammanhang härmed skulle här antecknas, att herr Gustafsson denna dag intagit sin plats i kammaren.

§ 5.

Vid härefter anställda val af två revisorer och två revisors-suppleanter för hvart och ett af riksbankens afdelningskontor i orterna utsågos:

Vid afdelningskontoret i Göteborg:

till revisorer:

grosshandlaren *G. Murray* ..... med 126 röster
 och f. d. riksdagsmannen *J. Jonson* i Fröstorp » 125 » ;

till suppleanter:

f. d. riksdagsmannen *H. Hedlund* ..... med 48 röster
 och landstingsmannen *L. Larsson* i Hufveröd ... » 47 » ;

Vid afdelningskontoret i Malmö:

till revisorer:

landstingsmannen *M. Mårtensson* i Tomelilla
 och » *J. Nilsson* i Toarp,
 hvardera med 55 röster;

till suppleanter:

konsularagenten *P. Flensburg*
 och f. d. riksdagsmannen *O. Andersson* i Lyckorna,
 hvardera med 50 röster;

Vid afdelningskontoret i Luleå:

till revisorer:

regementsintendenten *J. J. Clausén* ..... med 45 röster
 och kommissionslandtmätaren *A. U. Orstadius* ... » 44 » ;

till suppleanter:

afvittringsstyresmannen *H. W. Boström* ..... med 34 röster
 och postmästaren *A. E. Lundin* ..... » 30 » ;

Vid afdelningskontoret i Östersund:

till revisorer:

f. d. riksdagsmannen *G. Eriksson* i Myckelgård med 47 röster
 och » » *G. Eriksson* i Mörviken » 43 » ;

till suppleanter:

förvaltaren *O. Myrin* i Östersund
 och f. d. riksdagsmannen *A. Andersson* i Bringåsen,
 hvardera med 37 röster;

Vid afdelningskontoret i Vexjö:

till revisorer:

f. d. riksdagsmannen *A. F. Petersson* i Ugglekull med 49
 röster,
 och landtbrukaren *J. Andersson* i Hjertanäs..... med 48 röster

till suppleanter:

landstingsmannen *S. Johansson* i Grännaforssa med 40 röster
och nämndemannen *B. G. Carlsson* i Bäck ..... » 38 » ;

Vid afdelningskontoret i Jönköping:

till revisorer:

häradshöfdingen *A. H. G. Ljunggren*
och läroverksadjunkten *G. A. Säve*,
hvardera med 48 röster;

till suppleanter:

landtbrukaren *A. Pettersson* i Katrineholm med 31 röster
och direktören *J. Rylander* i Önnarp ..... » 30 » ;

Vid afdelningskontoret i Kalmar:

till revisorer:

konsistorienotarien *J. A. Johansson*
och f. d. riksdagsmannen *F. Petersson* i Mölltorp,
hvardera med 48 röster;

till suppleanter:

häradsskrifvaren *D. O. Linden*
och landtbrukaren *E. Ekeroth* i Dörby,
hvardera med 28 röster;

Vid afdelningskontoret i Karlstad:

till revisorer:

ingenjören *E. Biesért*
och f. d. riksdagsmannen *E. Dahlgren* i Ransäter,
hvardera med 41 röster;

till suppleanter:

godsegaren *C. E. L. Lennartsson* i Rotnäs
med 23 röster,
och f. d. riksdagsmannen *N. Pehrsson* i Önnerud
med 22 röster;

Vid afdelningskontoret i Hernösand:

till revisorer:

disponenten *N. W. Dahlberg* i Väja
och f. d. riksdagsmannen *P. Westman* i Rossvik,
hvardera med 31 röster;

till *suppleanter*:

redaktören *G. R. Peterson* ..... med 22 röster
 och lektor *H. R. Wählander* ..... » 17 » ;

*Vid afdelningskontoret i Falun:*till *revisorer*:

handlanden *O. Lisell* i Malung
 och lektor *E. Sundberg*,
 hvardera med 39 röster;

till *suppleanter*:

landstingsmannen *A. Andersson* i Jönvik ..... med 20 röster
 och bergsbruksidkaren *C. Andersson* i Vanbo ..... » 19 » ;

*Vid afdelningskontoret i Örebro:*till *revisorer*:

grosshandlaren *K. Hallgren* i Örebro
 och f. d. riksdagsmannen *P. M. Larsson* i Löa,
 hvardera med 43 röster;

till *suppleanter*:

nämndemannen *O. Persson* i Bungsåter ..... med 29 röster
 och läroverksadjunkten *A. Sundblad* i Örebro ..... » 27 » ;

*Vid afdelningskontoret i Visby:*till *revisorer*:

riksdagsmannen *A. P. Danielson*
 och » *L. Norrby*,
 hvardera med 61 röster;

till *suppleanter*:

riksdagsmannen *P. Larsson* i Fole ..... med 50 röster
 och lektor *M. V. Klintberg* med ..... » 46 » .

Ordningen mellan dem, som till suppleantplatser erhållit lika antal röster, bestämdes, sådan den finnes här ofvan angifven, genom lottningar.

§ 7.

Härefter föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet herr *E. Olssons* i Kyrkebol i senaste sammanträdet bordlagda motion, n:o 211.

§ 8.

Föredrogs och bordlades för andra gången lagutskottets utlåtanden n:is 3 och 4.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag.

§ 10.

Till bordläggning anmälades

statsutskottets utlåtanden:

n:o 13, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående disposition af ett jordområde i Djeknehyiteroten i Avesta socken af Kopparbergs län; och

n:o 14, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående disposition af länsmansbostället $\frac{1}{4}$ mantal Galtabäck n:o 1 Fösingsgård i Kronobergs län; samt

lagutskottets utlåtanden:

n:o 5, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående allmänt tingssammanträdes likställighet i vissa fall med häradsting, lag angående ändring i vissa fall af tiden för insändande af förteckning å lagfarter, lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 4 § ärfdabalken och lag angående ändrad lydelse af 8 kap. 1 § giftermålsbalken; och

n:o 6, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 99, 101 och 108 §§ utsökningslagen den 10 augusti 1877.

Dessa ärenden skulle å föredragningslistan för nästa sammanträde uppföras framför de ärenden, som blifvit två gånger bordlagda.

§ 11.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr *G. W. Skytte* under 8 dagar fr. o. m. den 10 dennes,

herr *N. Jönsson* i Gammelstorp under 12 dagar fr. o. m. den 12 dennes,

herr *C. F. Petersson* i Dänningelanda under 4 dagar fr. o. m. den 11 dennes,

herr *friherre W. von Schwerin* under 5 dagar fr. o. m. den 10 dennes,

herr *C. J. Jakobson* under 8 dagar fr. o. m. den 12 dennes,

herr *A. Ericson* i Ransta under 2 dagar fr. o. m. den 10 dennes,

herr *T. V. Forsell* under 14 dagar fr. o. m. den 10 dennes,
herr *J. Bengtsson* i Gullåkra under 10 dagar fr. o. m. den
11 dennes,
och herr *S. O. Nylander* under 5 dagar fr. o. m. den 10 dennes,

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 2,40 e. m.

In fidem

E. Nathorst Böös.